

Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner

Reglerande styrande dokument

Policy
► Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Samtliga nämnder

Diarienummer:
0479/21 (SLK-2025-01132)

Datum och paragraf för beslutet:
2022-01-27 § 14

Dokumentsort:
Riktlinje

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2025-12-17

Dokumentansvarig:
Avdelningschef planering
och analys

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna riktlinje	4
Vem omfattas av riktlinjen.....	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument.....	4
Stödjande dokument.....	4
Lokalförsörjningsplan och lokalbehovsplaner.....	5
Beslutsnivå för antagande	5
Periodicitet för antagande.....	5
Analytiska utgångspunkter	6
Tidsperspektiv.....	6
Drivkrafter	7
Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan.....	7
Göteborgs Stads lokalförsörjningsanalys	7
Aktuella utmaningar och möjligheter.....	8
Bedömning av stadens investerings- och inhyrningsbehov.....	8
Lokalförsörjningsanalys per nämnd.....	8
Nämnders lokalbehovsplaner	8
Nämndens lokalbehovsanalys	9
Aktuella utmaningar och möjligheter.....	9
Lokalkostnadsanalys	9
Riskanalys	10

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Syftet med denna riktlinje är att ange ramarna för kommunstyrelsens och nämnders ansvar, arbete och handlingsutrymme gällande framtagande av stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner samt beskriver gränssnittet mellan lokalförsörjningsplan och lokalbehovsplan.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tillsvidare för Göteborgs Stads samtliga nämnder.

Bakgrund

2020-03-19 § 4 1006/18 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020–2026. Genom programmet har kommunfullmäktige beslutat att nya reglerande styrande dokument ska tas fram i syfte utveckla stadens lokalförsörjningsprocess. Den nya styrningen förväntas skapa bättre förutsättningar att skapa balans i stadens lokalförsörjning över tid.

Koppling till andra styrande dokument

Göteborgs Stads budget är det övergripande och överordnade styrande dokument som stadens samtliga verksamheter ytterst styrs av. Denna riktlinje förhåller sig också till övriga av kommunfullmäktige och kommunstyrelse beslutade styrande dokument av relevans för lokalförsörjningsområdet. Följande styrande dokument är ett urval av dessa men med relevans för det här aktuella ämnesområdet.

- Översiktsplanen
- Vision Älvstaden
- Strategi för utbyggnadsplanering Göteborg 2035
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2020–2026
- Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020–2026
- Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan

Stödjande dokument

Göteborgs Stads befolknings- och bostadsprognoser, lokalnämndens långsiktiga underhållsplanering samt stadsplanerade styrdokument utgör andra viktiga underlag för att kunna bedöma förväntade lokalbehov.

Lokalförsörjningsplan och lokalbehovsplaner

Syftet med stadens lokalförsörjningsplan är att årligen ge kommunstyrelsen en övergripande analys och tydlig bild av stadens samlade lokalbehov, lokalförsörjningsbalans, lokalkostnadsutveckling, lokalförsörjningsrisker, potentiella synergieffekter, övergripande utmaningar och möjligheter. Den beslutade lokalförsörjningsplanen i sig innebär inte beslut om kommande investeringar utan den ger en bild av vilka volymbehov som kommer utgöra utgångspunkten vid beräkning av stadens investeringsbehov i nya lokaler för egen verksamhet. Kommunstyrelsen, genom stadsledningskontoret, ansvarar för den årliga processen att ta fram lokalförsörjningsplanen.

Syftet med nämnders lokalbehovsplaner är att ge nämnderna en tydlig struktur för och analys av nämndens lokalbehovsplanering, kopplade till behov och utmaningar. Det innebär att nämnden ska redogöra för lokalbehov av befintliga, tillkommande och avgående lokaler. Förutom att leverera en analys av lokalbehov, aktuella utmaningar och möjligheter, lokalkostnadsutveckling och risker till respektive nämnd utgör nämndernas lokalbehovsplaner också underlag till stadens övergripande lokalförsörjningsplan. Stadens samtliga nämnder, genom respektive förvaltning, ansvarar för processen att ta fram nämndens lokalbehovsplan.

Figur 1. Kopplingen mellan stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner.

Beslutsnivå för antagande

Beslut om antagande av stadens lokalförsörjningsplan fattas av Göteborgs Stads kommunstyrelse. Beslut om antagande av lokalbehovsplaner fattas av Göteborgs Stads samtliga nämnder.

Periodicitet för antagande

Stadens lokalförsörjningsplan ska antas årligen av kommunstyrelsen under december månad.

Beroende på omfattningen av nämndernas lokalbehov kan periodiciteten för nämndens antagande variera mellan ett årligt antagande eller som längst med ett antagande per

mandatperiod. Väljer en nämnd att anta sin lokalbehovsplan en gång per mandatperiod ska beslut om antagande fattas under mandatperiodens första år. Varje nämnd bedömer själv och fattar beslut om periodicitet för antagande.

Samtliga nämnders beslutade lokalbehovsplaner ska årligen översändas till kommunstyrelsen senast under september månad. I de fall nämnden beslutat om en annan periodicitet för antagande än årligen ska den gällande lokalbehovsplanen översändas till stadsledningskontoret senast under september månad varje år.

Analytiska utgångspunkter

Stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner ska utgå ifrån de tidsperspektiv som definieras i denna riktlinje. Där det är möjligt ska analyserna i planerna utgå ifrån drivkrafterna som definieras i denna riktlinje.

Tidsperspektiv

Lokalplaneringen ska utgå ifrån och redovisa behov i tre tidsperspektiv:

- Nutid 1–5 år
- Närtid 5–10 år
- Framtid 10 år och framåt

Nutid 1–5 år

Planeringshorisonten är de kommande ett till fem åren. Det är huvudsakligen i detta tidsperspektiv som nämnderna skickar uppdrag om tillkommande eller avgående lokalbehov för att säkerställa en lokalförsörjning i balans.

Det är också främst i detta tidsperspektiv som uppdrag om ny-, till- och ombyggnation beställs och genomförs. I nutidsperspektivet görs också slutliga bedömningar av dimensionering och faktiskt kapacitetsbehov med utgångspunkt i aktuella befolkningsprognoser, kommunal servicegrad eller förändrade uppdrag och ansvar inom staden.

Närtid 5–10 år

Planeringshorisonten är de kommande fem till tio åren. Det är främst i detta tidsperspektiv som detaljplaner påbörjas och antas. Planering i närtidsperspektiv handlar därför primärt om att säkerställa att nödvändiga ytor för kommunal service planläggs och görs tillgängliga för byggnation. Det handlar både om antagande av nya detaljplaner och ändring av gällande detaljplaner i syfte att möjliggöra utveckling av befintliga byggnader.

Framtid 10 år och framåt

Planeringshorisonten är bortom de närmaste tio åren och framåt utan en borte horisont. I detta tidsperspektiv är det främst tillgången på lämplig mark för kommunal service som

måste säkerställas för att marken sedan ska finnas tillgänglig att planlägga i närtidsperspektivet.

Drivkrafter

Lokalplaneringen påverkas av tre huvudsakliga drivkrafter som var för sig eller i olika kombinationer driver behov av lokalförändringar. De huvudsakliga drivkrafterna är befolkningsmässiga förändringar, befintliga verksamhetslokaler samt politiska och verksamhetsmässiga mål och visioner.

Befolkningsmässiga förändringar

Denna drivkraft är främst kopplad till förändringar av stadens befolkning. Ökar befolkningen kan det generera behov av tillkommande lokaler. Minskar befolkningen kan det generera behov av att lämna lokaler.

Befintliga verksamhetslokaler

Denna drivkraft är främst kopplad till förändringar i stadens befintliga lokalbestånd. För att säkerställa ändamålsenligheten i befintliga lokaler krävs kontinuerliga åtgärder. Behov av åtgärder och förändringar drivs antingen av hyresvärdens ansvar för att säkerställa skick och status eller av verksamhetens behov av nya eller ändrade funktioner i befintliga byggnader.

Mål

Denna drivkraft är främst kopplad till förändrade mål och visioner. Politiska mål och visioner samt verksamhetens mål kan var för sig eller i kombination med varandra generera ett behov av förändring i organisation och struktur. Detta kan också resultera i ett förändrat lokalbehov.

Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan

Stadens lokalförsörjningsplan är ett planerande styrande dokument som kommunstyrelsen årligen ska fatta beslut om. Planen ska följa den struktur för planer som definieras i Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument och den ska alltid innehålla nedanstående fyra kapitel.

Göteborgs Stads lokalförsörjningsanalys

I detta kapitel redovisas, i samtliga tidsperspektiv, en helhetsanalys för staden utifrån målbilden att lokalförsörjningen ska vara i balans över tid. Analysen ska utgå ifrån nämndernas beslutade lokalbehovsplaner och det huvudsakliga syftet är att belysa stadens samlade lokalbehov, lokalförsörjningsbalans, lokalkostnadsutveckling,

lokalförsörjningsrisker, potentiella synergieffekter, övergripande utmaningar och möjligheter samt hur lokalförsörjningsplaneringen bidrar till att skapa och förvalta en socialt- och ekologiskt hållbar stad. Föregående års lokalförsörjningsplan ska kontinuerligt följas upp i nästkommande års lokalförsörjningsplan. I ett geografiskt perspektiv ska analysen i huvudsak utgå ifrån hela Göteborgs Stad men kan vid behov brytas ner ytterligare på exempelvis stads-, mellanområdes- eller primärområdesnivå.

Aktuella utmaningar och möjligheter

I detta kapitel redovisas en analys av stadens primära lokalförsörjningsutmaningar och möjligheter för kommande planperiod.

Bedömning av stadens investerings- och inhyrningsbehov samt lokalkostnadsutveckling

I detta kapitel redovisas de volymbehov av nya lokaler som drivs av befolkningsförändringar både i ett nyinvesterings- och inhyrningsperspektiv. Utifrån identifierade volymer i stadens lokalförsörjningsplan ansvarar lokalnämnden för beräkning av nyinvesteringar i budgetprocessen. När det gäller behov och volymer av re- och ersättningsinvesteringar i lokalnämndens befintliga bestånd så ansvarar lokalnämnden för att redogöra för dessa behov i budgetprocessen. Idrotts- och föreningsnämnden ansvarar för beräkning av både ny-, re- och ersättningsinvesteringar i budgetprocessen. I kapitlet redovisas också en analys av stadens lokalkostnadsutveckling.

Lokalförsörjningsanalys per nämnd

I detta kapitel redovisas en samlad analys och bedömning av respektive nämnds lokalbehovsplan. Analysen och bedömningen redovisas utifrån samma kapitelindelning som nämndernas lokalbehovsplaner.

Nämnders lokalbehovsplaner

Nämnders lokalbehovsplaner är ett planerande styrande dokument som respektive nämnd ska fatta beslut om och som enbart rör nämndens egna uppdrag och ansvarsområde. Planen ska följa den struktur för planer som definieras i Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument.

Nämnders lokalbehovsplaner ska alltid innehålla nedanstående fyra kapitel. Nämndernas analys kopplat till dessa kapitel kommer att följas upp i stadens lokalförsörjningsplan.

Nämnderna kan själva välja att lägga till ytterligare kapitel vid behov men då endast kopplat till nämndens eget behov av sådana kapitel. Exempelvis kan en nämnd som frekvent tar nya lokaler i bruk ha med ett kapitel med fokus på utvärdering och rapportering av genomförda byggprojekt med avseende på verksamhetsnytta.

Nämndens lokalbehovsanalys

I detta kapitel ska nämndens samlade lokalbehov beskrivas. Det innebär att nämnden ska definiera och redogöra för lokalbehov kopplade till befintliga lokaler, nya lokaler och lokaler som nämnden vill eller behöver lämna. Beroende på nämnd kan behovet illustreras på olika sätt. Det kan exempelvis handla om platser för förskola, grundskola eller vård- och omsorgsboende för äldre, yta för kontor eller daglig verksamhet, antal simhallar eller museer. I respektive nämnds lokalbehovsplan ska det tydligt framgå hur nämnden väljer att redovisa sina behov.

Nämnden ska utifrån sina olika verksamhetsområden redovisa lokalbehov av lokaler för egen verksamhet i enlighet med respektive nämnds ansvarsområde. I lokalbehovsanalysen ska det tydligt framgå i vilket eller vilka tidsperspektiv nämnden bedömer att behovet uppstår. Kopplat till lokalbehoven ska nämnden också redovisa vilka drivkrafter som bedöms ligga till grund för lokalbehoven samt hur lokalbehovsplaneringen bidrar till att skapa och förvalta en socialt- och ekologiskt hållbar stad. I nämndens lokalbehovsplan ska det också tydligt framgå vilka lokalbehovsprojekt som nämnden har lämnat uppdrag eller fattat beslut om och vilken effekt dessa förväntas ge i förhållande till nämndens redovisade behov. Föregående års lokalbehovsplan ska kontinuerligt följas upp i nästkommande års lokalbehovsplan.

I lokalbehovsanalysen ska nämnden redovisa effekten av befintlig samnyttjan och samlokalisering samt om nämnden ser möjligheter att utöka graden av samnyttjan och samlokalisering. Effekten ska redovisas utifrån ekonomiska och verksamhetsmässiga fördelar eller nackdelar och graden ska redovisas som andel av lokalyta.

I lokalbehovsanalysen ska nämnden redovisa hur de kan effektivisera sitt lokalbehov ur ett hela staden perspektiv. I redovisningen ska det framgå hur nämnden planerar för att konvertera lokaler som inte används eller lämpar sig för annan verksamhet än den egna nämndens. I redovisningen ska det även framgå en övergripande analys på hur olika nämnder samverkar för att effektivisera lokalbehovet i staden.

De nämnder som bedriver verksamhet över ett större geografiskt område som omfattar minst två eller fler av stadens stadsområden ska redovisa sitt lokalbehov både utifrån en hela-staden-nivå och utifrån relevanta stadsområden. Nämnder vars lokalbehov och verksamhet endast är kopplat till ett stadsområde redovisar sina lokalbehov utifrån relevant stadsområde. Om behov finns kan nämnden själv välja att bryta ner lokalbehovsanalysen ytterligare på exempelvis mellanområdes- eller primärområdesnivå.

Aktuella utmaningar och möjligheter

I detta kapitel ska nämnderna redovisa aktuella lokalbehovsutmaningar och möjligheter av betydelse för nämndens verksamhet.

Lokalkostnadsanalys

I detta kapitel ska nämnderna redovisa lokal-, drifts- och hyreskostandsmässiga faktorer av betydelse för nämndens långsiktigt hållbara ekonomiska verksamhet.

Riskanalys

I detta kapitel ska nämnderna redovisa primära lokalbehovsrisker av betydelse för nämndens verksamhet.